

Besluit

Goedkeuring voorwaarden en tarieven dienstvoorzieningen van ProRail in het kader van de aanbesteding van de concessie Twente/Zutphen-Hengelo-Oldenzaal

Ons kenmerk : ACM/UIT/577184
Zaaknummer : ACM/22/177202
Datum : 17 mei 2022

1. Inleiding

- 1 In dit besluit verleent de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) goedkeuring aan de tarieven en voorwaarden die ProRail B.V. (hierna: ProRail) hanteert voor de spoorgebonden diensten en dienstvoorzieningen die zij aanbiedt in het kader van de aanbesteding van de concessie voor de treindienst Twente tussen Zutphen, Hengelo en Oldenzaal voor de periode vanaf december 2023 (hierna: de Twente/ZHO-concessie).
- 2 Spoorgebonden dienstvoorzieningen (hierna: dienstvoorzieningen) zijn aan het spoor gelegen voorzieningen die geen onderdeel uitmaken van het door ProRail geleverde minimumtoegangspakket,¹ maar die wel van groot belang zijn voor het verlenen van een spoorvervoersdienst. Om deze reden bevat Hoofdstuk 5 van de Spoorwegwet (hierna: Sw) regels over de toegang tot dienstvoorzieningen, de levering van diensten in die voorzieningen en de vergoedingen die hiervoor in rekening mogen worden gebracht. De regels zijn van toepassing op exploitanten van dienstvoorzieningen.² Om welke voorzieningen en diensten het gaat, blijkt uit Bijlage II, onder 2, 3 en 4, van Richtlijn 2012/34/EU.³ De ACM ziet toe op de toepassing van deze regels, maar er is geen algemene verplichting dat de voorwaarden en tarieven, voorafgaand aan de toepassing (ex ante), door de ACM worden beoordeeld.
- 3 Artikel 68c van de Sw bevat een bijzondere regeling met betrekking tot enkele categorieën dienstvoorzieningen die worden aangeboden in het kader van een aanbesteding van een concessie voor openbaar vervoer per trein.⁴ “In het kader van een aanbesteding” betekent dat de dienstvoorzieningen kunnen worden afgenomen in het

---

¹ Het minimumtoegangspakket omvat het gebruik van de spoorweginfrastructuur, inclusief de voorzieningen voor het gebruik van tractiestroom en de benodigde informatie om de spoorvervoerdienst te kunnen leveren. Dit pakket is nader omschreven in categorie 1 van bijlage II bij richtlijn 2012/34/EU.

² Als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 3, onderdeel 12, van Richtlijn 2012/34/EU.

³ Gelezen in samenhang met artikel 1, eerste lid, van de Sw en artikel 3, onderdeel 11, van Richtlijn 2012/34/EU.

⁴ Een aanbesteding als bedoeld in hoofdstuk III, paragraaf 4, van de Wet personenvervoer 2000.

gebied van de concessie die wordt aanbesteed. Deze bijzondere regeling beoogt om bij een aanbesteding uit te sluiten dat de exploitanten van de spoorgebonden diensten, door informatievoorziening te vertragen of informatie onvolledig aan te leveren, de marktpositie van andere (bijvoorbeeld concurrerende) partijen kunnen benadelen en/of de concurrentie kunnen belemmeren.⁵

- 4 Deze regeling is alleen van toepassing op dienstvoorzieningen en diensten als bedoeld in bijlage II, punt 2, onderdelen a (passagiersstations), f (andere technische voorzieningen) en i (tankinstallaties) van Richtlijn 2012/34/EU. Exploitanten van deze dienstvoorzieningen die door de toekomstige concessiehouder kunnen worden gebruikt, moeten de tarieven en voorwaarden van deze dienstvoorzieningen ter goedkeuring aanbieden aan de ACM.⁶ De ACM beoordeelt of de tarieven en voorwaarden voldoen aan de wettelijke eisen.
- 5 De ACM heeft op 17 februari 2022 van ProRail een verzoek tot goedkeuring ontvangen van de vergoedingen en voorwaarden van diensten en dienstvoorzieningen voor de aanbesteding van de Twente/ZHO-concessie. Dit besluit bevat de beoordeling van dat aanbod.

2. Verloop van de procedure

- 6 Op 17 februari 2022 heeft ProRail bij de ACM een verzoek tot goedkeuring ingediend als bedoeld in artikel 68c van de Sw.⁷
- 7 De ACM heeft ProRail op 14 maart 2022 een aantal vragen gesteld over de dienstvoorzieningen.⁸ Deze zijn op 23 maart door ProRail beantwoord.⁹
- 8 De ACM heeft de beoordelingstermijn op 14 maart 2022 met 6 weken verlengd tot 12 mei 2022.¹⁰

---

⁵ Amendement van de leden De Boer en Van Helvert, 2 juni 2015. Detail 2015D20554 | Tweede Kamer der Staten-Generaal

⁶ Artikel 68c, eerste lid, van de Sw.

⁷ ACM/IN/678370.

⁸ ACM/UIT/573524.

⁹ ACM/IN/685709.

¹⁰ ACM/UIT/573523.

3. Het dienstenaanbod

- 9 De ter goedkeuring ingediende dienst betreft de dienst transfer. Deze dienst biedt toegang tot stationsvoorzieningen. De dienst wordt afgerekend via een tarief dat een spoorwegonderneming betaalt per stop (ook wel: “haltering”) op een station.
- 10 De ACM beoordeelt in dit besluit de dienst transfer zoals die wordt aangeboden in het gebied van de concessie Twente/ZHO. Overigens wordt de dienst transfer door ProRail landelijk tegen dezelfde voorwaarden en tarieven aangeboden.
- 11 De dienst transfer bestaat op grond van Bijlage II, punt 2 en onder a, van Richtlijn 2012/34/EU uit de toegang tot passagiersstations, de gebouwen en andere voorzieningen daarvan, met inbegrip van de weergave van reisinformatie en passende locaties in verband met kaartverkoop. ProRail heeft dit nader uitgewerkt als zijnde het gebruik van:¹¹
- de naar perrons leidende tunnels;¹²
  - loopbruggen;
  - (rol-)trappen;
  - hellingbanen;
  - liften;
  - toegankelijke looproutes tussen openbare weg en perron en vice versa, ten behoeve van reizigers die te voet aankomen en/of vertrekken;

inclusief de aanwezige:

- bewegwijzering;
- camera's voor beveiligingsdoeleinden;
- verlichting;
- klokken;
- omroepvoorzieningen;
- wachtvoorzieningen;
- reisinformatievoorzieningen (frames, schermen);
- locaties voor distributiemiddelen (ten behoeve van kaartverkoopautomaten en check-in check-out palen);

---

¹¹ ProRail, Methode voor toerekening van kosten aan de dienst transfer 2023-2025, 10 december 2021, kenmerk: URKUKDE7JKRD-469562195-4052. Methode voor toerekening transfer 2023-2025 (prorail.nl). T20160151-1904285154-1226.

¹² Perrons zelf behoren vanaf 2023 niet meer tot de dienst transfer, maar worden door ProRail aangeboden als een separate dienst die onderdeel is van het minimumpakket.

- locatie voor toegangsbeheersvoorzieningen (toegangspoorten);
  - locatie voor informatiebalie (ten behoeve van informatieverstrekking).
- 12 Dit alles om de transfer van reizigers mogelijk te maken, zowel van buiten het station naar de treinen, en vice versa, als tussen treinen (overstappen).

4. Beoordelingskader

- 13 De ACM verwijst voor de volledige tekst van het juridisch kader dat op dit verzoek van toepassing is, naar de bijlage bij dit besluit.
- 14 Op grond van artikel 68c, derde lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 67, eerste en tweede lid, van de Sw en artikel 13 van het Implementatiebesluit, moet de ACM beoordelen of de door ProRail vastgestelde toegangsvoorwaarden non-discriminatoire zijn. Op grond van artikel 68c, derde lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 68 van de Sw en artikel 19 van het Implementatiebesluit, moet de ACM beoordelen of de vergoedingen niet hoger zijn dan de kosten die nodig zijn om de betreffende dienst te verrichten, vermeerderd met een redelijke winst.
- 15 Het beoordelingskader is nader uitgewerkt in de voorgaande beoordeling van dienstvoorzieningen van ProRail in het kader van de Valleilijn (hierna: Valleilijnbesluit).¹³

5. Beoordeling van het verzoek

Toegangsvoorwaarden

Stationsdiensten

- 16 Om inzichtelijk te maken welke diensten en voorzieningen binnen de dienst transfer op de verschillende stations kunnen worden afgenomen, heeft ProRail het document 'Twente/ZHO – Aanbod ProRail Stations' opgesteld.¹⁴ In dit document geeft ProRail per station aan welke diensten en voorzieningen op welke locaties beschikbaar zijn, hoe zij kunnen worden aangevraagd en welke voorwaarden hierop van toepassing zijn. Een nadere uitwerking van de voorwaarden is te vinden in:

---

¹³ ACM/UIT/522988, 20 november 2019.

¹⁴ Goedkeuringsaanvraag, bijlage I.

- het stationsportfolio als bedoeld in artikel 18 van het Implementatiebesluit (zie www.stations.nl);
  - de netverklaring van ProRail; en
  - de toegangsovereenkomst van ProRail.
- 17 Het stationsportfolio bevat generieke voorwaarden die altijd van toepassing zijn bij de levering van stationsdiensten aan personenvervoerders per spoor. In het stationsportfolio zijn per stationsdienst de volgende voorwaarden opgenomen:
- wat wel en wat niet is inbegrepen bij afname van de dienst;
  - levertijden;
  - tarieven;
  - leveringsvoorwaarden;
  - gebruiksvoorwaarden;
  - aanvragen voorziening/informatie; en
  - toepasselijk beleid.
- 18 Ook voor de netverklaring en de toegangsovereenkomst geldt dat deze generieke voorwaarden bevatten over de levering van stationsdiensten.
- 19 De ACM constateert op basis van de hiervoor genoemde stukken dat ProRail in haar dienstenaanbod toegangsvoorwaarden hanteert die voor alle spoorwegondernemingen gelijk zijn. Zo past ProRail voor alle spoorwegondernemingen eenzelfde aanvraagprocedure toe, geldt voor alle spoorwegondernemingen eenzelfde geschillenregeling, en worden alle diensten en voorzieningen onder gelijke condities aangeboden. De ACM ziet in de toegangsvoorwaarden geen aanwijzingen voor (directe of indirecte) beperking van de mededinging voor bepaalde (groepen van) spoorwegondernemingen.
- 20 Gelet op het voorgaande is de ACM van oordeel dat de voorwaarden voor toegang die ProRail voor de aanbesteding van de Twente/ZHO-concessie hanteert voor de dienst transfer, in overeenstemming zijn met het non-discriminatiebeginsel.

Vergoedingen

- 21 In deze paragraaf wordt eerst de methode samengevat die ProRail gebruikt voor de toerekening van kosten aan de dienst transfer. Vervolgens beoordeelt de ACM de methode en de toepassing daarvan.

22 ProRail brengt geen opslag voor een redelijke winst in rekening en voldoet daarmee aan automatisch aan de wettelijke eisen ten aanzien van de redelijke winst.

Beschrijving Methode transfer

23 De methode is door ProRail beschreven in 'Methode voor toerekening van kosten aan de dienst transfer 2023-2025' (hierna: Methode transfer).¹⁵

24 De kostentoerekening start met de begroting van ProRail en gaat uit van integrale kostentoerekening: alle kosten die zijn opgenomen in de begroting worden toegerekend aan de diensten die door ProRail worden aangeboden, behalve als deze om specifieke redenen worden afgesplitst. De toerekening van kosten en het vervolgens bepalen van de vergoedingen (tarieven) kent zes stappen.

- Stap 1: Het vaststellen van de kostencategorieën in de begroting die in ieder geval voor een deel gerelateerd zijn aan de dienst transfer en die daarom meegenomen worden in de toerekening van kosten aan de dienst transfer en het afsplitsen van de kostencategorieën die in het geheel niet gerelateerd zijn aan de dienst transfer en daarom niet zullen worden meegenomen in de kostentoerekening.
- Stap 2: Het opsplitsen van de resulterende kosten per kostencategorie in kosten per infrasysteem (cluster van activa) of bedrijfseenheid.
- Stap 3: Het toerekenen van de kosten per infrasysteem en per bedrijfseenheid aan de diensten die ProRail aanbiedt, waaronder de dienst transfer.
- Stap 4: Het vaststellen van de kostenbasis van de dienst transfer, zijnde de kosten die via de dienst transfer in rekening worden gebracht. In deze stap wordt de uitkomst van stap 3 (de integrale kosten die aan transfer zijn toegerekend) vermenigvuldigd met een percentage van afgerond 78,8% (toelichting volgt in randnummer 27).
- Stap 5: De berekening van de vergoeding. Eerste onderdeel van deze stap is het bepalen van de tariefdrager. De tariefdrager is de volume-eenheid op basis waarvan de vergoeding in rekening wordt gebracht. Het tweede onderdeel is het bepalen van de gebruiksomvang, zijnde het geprognosticeerde (gebruiks-)volume van de betreffende dienst, uitgedrukt in de eenheid van de tariefdrager. Het derde deel is het berekenen van de vergoeding (kostenbasis/ geprognosticeerde gebruiksvolume).
- Stap 6: De indexatie van de vergoedingen voor inflatie.

---

¹⁵ Zie voetnoot 11.

Beoordeling methode

- 25 De ACM heeft de methode voor de kostentoerekening eerder beoordeeld in het kader van de goedkeuringsaanvraag van de Valleilijn. De ACM was toen van oordeel dat de methode voldeed aan de wettelijke eisen.
- 26 De thans voorliggende methode is op enkele punten gewijzigd. De belangrijkste wijziging is het dat niet langer alleen de directe (variabele) kosten in rekening worden gebracht. ProRail rekent thans 78,8% van de integrale kosten toe en dat is aanzienlijk meer dan de voorheen toegerekende directe kosten.
- 27 ProRail heeft in antwoord op vragen van de ACM aangegeven¹⁶ dat in de nieuwe methodiek voor de gebruiksvergoeding voor de periode 2023-2025 het uitgangspunt is gehanteerd dat de vergoedingen voor de categorie 2 diensten worden gebaseerd op de totale 'integrale' kosten voor deze diensten. Bij het onverkort toepassen van dit uitgangspunt, zou de totale opbrengst uit de gebruiksvergoeding voor alle diensten samen uitkomen op € 432 miljoen (prijspeil 2020). Tegelijkertijd heeft ProRail als uitgangspunt dat de totale hoogte van de gebruiksvergoeding met het toepassen van de nieuwe methodiek niet fundamenteel zou moeten wijzigen ten opzichte van voorgaande jaren. Dit betekent dat ProRail voor de periode 2023-2025 het uitgangspunt heeft dat ca. € 375 miljoen aan inkomsten uit de gebruiksvergoeding wordt gerealiseerd (exclusief extra heffing) (prijspeil 2020). De vergoedingen voor deze diensten zijn dus uiteindelijk niet gebaseerd op de totale, integrale kosten die ProRail maakt om deze diensten aan te bieden maar op een lager bedrag. Hierbij heeft ProRail gekozen om voor alle categorie 2 diensten een zelfde deel van de totale kosten in rekening te brengen. Dit deel is berekend als 78,8%. Door de vergoeding voor alle categorie 2 diensten te baseren op 78,8% van de kosten voor deze diensten, wordt voor alle diensten gezamenlijk (dus het minimumtoegangspakket en alle categorie 2, 3 en 4 diensten) een totaal bedrag van € 375 miljoen gerealiseerd (prijspeil 2020).¹⁷ Het percentage van 78,8% wordt toegepast op alle kostenposten die worden toegerekend aan de kostenbasis van de dienst transfer, met uitzondering van de aansluit- en transportkosten eigen gebruik. Voor deze kostenposten wordt een groter deel van de kosten toegerekend, om zeker te stellen dat voor deze kostencategorie ten minste de directe kosten worden opgenomen in de kostenbasis.
- 28 De ACM merkt op dat de wettelijke eisen ProRail de ruimte laten om maximaal de integrale kosten (plus een redelijk rendement) toe te rekenen in de tarieven van

---

¹⁶ ACM/IN/685709.

¹⁷ Ofwel: variabele kosten categorie 1 diensten (VMT) + 78,8% integrale kosten alle categorie 2-4 diensten = € 375 mln.

dienstvoorzieningen. De door ProRail gemaakte keuze om 78,8% van de integrale kosten toe te rekenen voldoet dus aan de wettelijke eisen.

- 29 Daarnaast zijn er enkele kleinere wijzigingen aangebracht in de toerekening in stap 1 tot en met 3. Deze zijn in overeenstemming met de toerekeningsmethode voor het minimumtoegangspakket. De ACM heeft die laatste methode eerder goedgekeurd.¹⁸
- 30 Gelet op het voorgaande is de ACM van oordeel dat de Methode transfer voldoet aan de wettelijke eisen.

Beoordeling toepassing methode

- 31 De toepassing van de Methode transfer is vastgelegd in de “Berekening gebruiksvergoeding 2023-2025” van 10 december 2022. Dit is een niet-openbaar document dat de toerekening en berekeningen van alle gebruiksvergoedingen bevat. Dat betreft de gebruiksvergoedingen die onderdeel zijn van het minumpakket (categorie 1, hier niet aan de orde), dienstvoorzieningen waaronder transfer (hier aan de orde) en andere categorie 2-4 diensten.
- 32 Het document Berekening gebruiksvergoeding laat zien hoe de in de Subsidie-aanvraag 2021 van ProRail voor de periode 2023-2025 begrote kosten (prijspeil 2020) vanuit de kostencategorieën (zoals Onderhoud, Beheer, Lonen, etc.) (stap 1) worden toegerekend aan infrasystemen (clusters van activa, zoals Hoofdspoor, Zijspoor) en bedrijfseenheden (zoals Asset Management, ICT, etc.) (stap 2) en vervolgens aan diensten (zoals treinpad, perrons, opstellen en rangeren, transfer, etc.) (stap 3). Voor transfer gaat het om € 197 miljoen per jaar (pp 2020). Vervolgens wordt de kostenbasis van transfer bepaald door 78,8% van de aan de transfer toegerekende kosten te nemen (€ 155 miljoen per jaar) (stap 4). Tenslotte worden vergoedingen berekend uitgaande van een volumeprognose van 18,5 miljoen halteringen (stap 5). In stap 5 wordt rekening gehouden met verschillende stationsklassen en treinklassen. Halteren op grotere stations (stations met meer in- en uitstappers) kent een hogere vergoeding. Treinen die relatief op meer stations op een traject stoppen (en per stop minder in- en uitstappers hebben, treinklassen A en B), kennen een lagere vergoedingen. Tenslotte worden de vergoedingen in prijspeil 2020 (het prijspeil van de brondata in de Subsidieaanvraag) geïndexeerd naar prijspeil 2022. Die laatste tarieven zijn opgenomen in de Netverklaring 2023.

---

¹⁸ ACM/21/049785, 22 januari 2021.

- 33 De vergoedingen die volgen uit stap 6 zijn weergegeven in de Tabellen 1 en 2.¹⁹ De vergoedingen zijn per haltering (stop op een station). A, B en C betreffen treinklassen die zijn ingedeeld op basis van het percentage stations waarop op een traject niet wordt gestopt (zie Methode transfer).

Vergoedingen in Euro per stationsklasse. Prijspeil 2020	Treinklasse A	Treinklasse B	Treinklasse C
Halte	2,25	5,88	7,08
Basis	3,08	8,04	9,68
Plus	5,10	13,32	16,03
Mega	6,51	17,02	20,48
Kathedraal	13,86	36,23	43,61

Tabel 1. Vergoedingen per haltering per treinklasse per stationsklasse. Prijspeil 2020

Vergoedingen in Euro per stationsklasse. Prijspeil 2022	Treinklasse A	Treinklasse B	Treinklasse C
Halte	2,33	6,09	7,32
Basis	3,18	8,32	10,02
Plus	5,27	13,77	16,58
Mega	6,74	17,60	21,18
Kathedraal	14,34	37,47	45,10

Tabel 2. Vergoedingen per haltering per treinklasse per stationsklasse. Prijspeil 2022

- 34 Een externe accountant heeft onderzocht of de toegerekende kosten, het startpunt van de toerekening, aansluiten bij de begrote kosten in de Subsidie-aanvraag en heeft daarbij geen onjuistheden geconstateerd. De accountant heeft tevens onderzocht of de toerekening conform de Methode transfer heeft plaatsgevonden en heeft daarbij geen onjuistheden geconstateerd.
- 35 Gelet op het voorgaande is de ACM van oordeel dat de Methode transfer voldoet aan de wettelijke eisen en juist is toegepast. De vergoedingen zijn kostengeoriënteerd en bedragen niet meer dan de kosten die nodig zijn om de dienst te verrichten. Er is geen opslag voor een redelijk rendement in de vergoeding opgenomen.

Conclusie

- 36 De ACM is van oordeel dat het aanbod van ProRail in relatie tot de Twente/ZHO-concessie voldoet aan de eis van non-discriminatie en dat de vergoedingen niet hoger zijn dan de kosten plus een redelijke winst.²⁰

¹⁹ bron: Berekening gebruiksvergoeding, 10 december 2022, dit document is niet openbaar. De vergoedingen prijspeil 2022 zijn ook opgenomen in de Netverklaring 2023, 10 december 2021, p. 121

²⁰ Het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste en tweede lid, en 68 van de Sw.

6. Besluit

- 37 De Autoriteit Consument en Markt keurt de door ProRail voorgelegde voorwaarden voor toegang, bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel b, van de Sw en voor levering van diensten, bedoeld in artikel 67, eerste lid onderdeel c, van de Sw en de vergoedingen, bedoeld in artikel 68, eerste lid, van de Sw goed, voor zover deze betrekking hebben op de aanbesteding van de Twente/ZHO-concessie vanaf december 2023.

De Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

Sonja Hibbert
Teammanager Directie Telecom Vervoer en Post

Belanghebbenden die zich met dit besluit niet kunnen verenigen, kunnen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven te Den Haag. Het postadres is: College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage. Het beroepschrift moet zijn ondertekend en moet ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening en een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht bevatten. Voorts moet het beroepschrift de gronden van het beroep bevatten en dient een afschrift van het bestreden besluit te worden meegezonden. Voor het instellen van beroep is griffierecht verschuldigd. Informatie hierover kan worden ingewonnen bij de griffie van het College, telefonisch bereikbaar op 088 – 362 3910.

Bijlage: Juridisch kader

Goedkeuringsbevoegdheid ACM

Artikel 68b van de Sw luidt:

- “1. Deze paragraaf is uitsluitend van toepassing in geval van een aanbesteding als bedoeld in hoofdstuk III, paragraaf 4, van de Wet personenvervoer 2000 van een concessie voor openbaar vervoer per trein, indien:
  - a. voor de uitvoering van die concessie sprake is van gebruik van dienstvoorzieningen of van diensten als bedoeld in bijlage II, punt 2, onderdelen a, f en i, van richtlijn 2012/34/EU, en
  - b. een dergelijke dienstvoorziening of dienst op één locatie uitsluitend bij één exploitant aanwezig is.
2. Onder exploitant van een dienstvoorziening wordt in deze paragraaf verstaan een exploitant die verantwoordelijk is voor het beheer van een of meer dienstvoorzieningen of voor het verrichten van een of meer diensten als bedoeld in het eerste lid.”

Bijlage II van Richtlijn 2012/34/EU luidt, voor zover van belang:

“Aan de spoorwegondernemingen te verlenen diensten

(...)

2. Er wordt toegang verleend, met inbegrip van toegang via het spoor, tot de hiernavolgende dienstvoorzieningen, indien deze bestaan, en tot de diensten verleend in die voorzieningen:
  - a) passagiersstations, de gebouwen en andere voorzieningen daarvan, met inbegrip van de weergave van reisinformatie en passende locaties voor diensten in verband met kaartverkoop;

(...)

  - f) andere technische voorzieningen, met inbegrip van schoonmaak- en wasvoorzieningen;
  - i) tankinstallaties en levering van brandstof in deze voorzieningen, waarbij de heffingen voor het gebruik van de tankinstallaties op de factuur afzonderlijk van de heffingen voor de levering van brandstof tot uitdrukking komt.

(...)”

Artikel 68c van de Sw luidt, voor zover hier van belang:

- “1. Onverminderd het bepaalde bij of krachtens hoofdstuk 5, paragraaf 1, mag een exploitant van een dienstvoorziening in het kader van een aanbesteding als bedoeld in artikel 68b, eerste lid, de voorwaarden voor toegang, bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel b, of voor verlening van diensten, bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel c, of de vergoedingen, bedoeld in artikel 68, eerste lid, pas toepassen nadat deze voorwaarden of vergoedingen zijn goedgekeurd door de Autoriteit Consument en Markt.
  2. De exploitant van een dienstvoorziening doet het verzoek tot goedkeuring ten minste zes weken voorafgaand aan de datum waarop een aanbesteding als bedoeld in artikel 61, eerste lid, van de Wet personenvervoer 2000 is gestart.
  3. De Autoriteit Consument en Markt beoordeelt binnen zes weken na ontvangst van het verzoek of de voorwaarden of vergoedingen, bedoeld in het eerste lid, in overeenstemming zijn met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste of tweede lid, of 68. Indien gegevens die de Autoriteit Consument en Markt noodzakelijk acht voor een beoordeling ontbreken, wordt de exploitant van de dienstvoorziening hiervan binnen een week na ontvangst van het verzoek op de hoogte gesteld. Deze exploitant wordt in de gelegenheid gesteld deze gegevens binnen een redelijke termijn alsnog aan te leveren in een door de Autoriteit Consument en Markt aan te geven vorm.
  4. De Autoriteit Consument en Markt kan de termijn, bedoeld in het derde lid, eerste volzin, eenmaal met zes weken verlengen. Zij doet hiervan schriftelijk mededeling aan de exploitant van de dienstvoorziening die het verzoek heeft ingediend.
  5. Indien de Autoriteit Consument en Markt van oordeel is dat de voorwaarden of vergoedingen in overeenstemming zijn met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste of tweede lid, of 68, keurt zij de toepassing hiervan goed.
  6. Indien de Autoriteit Consument en Markt van oordeel is dat de voorwaarden of vergoedingen niet in overeenstemming zijn met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste of tweede lid, of 68, doet zij hiervan mededeling aan de desbetreffende exploitant. Zij deelt hierbij mede op welke punten niet voldaan is aan het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste of tweede lid, of 68.
  7. De exploitant van de dienstvoorziening deelt de Autoriteit Consument en Markt binnen vier weken na de datum van de mededeling, bedoeld in het zesde lid, schriftelijk mede in hoeverre de voorwaarden of vergoedingen worden aangepast aan die mededeling. De Autoriteit Consument en Markt beoordeelt binnen drie weken na ontvangst van de mededeling van de exploitant van de dienstvoorziening, bedoeld in de eerste volzin, op het verzoek tot goedkeuring, of de voorwaarden of vergoedingen in overeenstemming zijn met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste of tweede lid, of 68.
- (...)”

Non-discriminatoire voorwaarden

Artikel 67 van de Sw luidt, voor zover hier van belang:

- “1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt geregeld in welke gevallen, onder welke voorwaarden en volgens welke procedures een spoorwegonderneming recht heeft op:
(...)
  - b. toegang tot bij of krachtens algemene maatregel van bestuur omschreven dienstvoorzieningen of een deel van dienstvoorzieningen;
  - c. verlening van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur omschreven diensten in dienstvoorzieningen of diensten.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt geregeld in welke gevallen, onder welke voorwaarden en volgens welke procedures een exploitant van een dienstvoorziening verplicht is tot het verlenen van toegang als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, en tot het verlenen van diensten als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c.
(...)”

De in artikel 67, eerste en tweede lid, van de Sw bedoelde algemene maatregel van bestuur is uitgewerkt in het Besluit implementatie richtlijn 2012/34/EU tot instelling van één Europese spoorwegruimte (hierna: Implementatiebesluit). Artikel 13 van het Implementatiebesluit luidt:

“Een exploitant van een dienstvoorziening verleent aan een spoorwegonderneming op een niet-discriminerende wijze toegang, inclusief toegang via het spoor, tot de dienstvoorzieningen, bedoeld in bijlage II, punt 2, van richtlijn 2012/34/EU, en de diensten die in deze voorzieningen worden geleverd.”

Kostengeoriënteerde vergoedingen vermeerderd met een redelijke winst

Artikel 68 van de Sw luidt, voor zover hier van belang:

- “1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de voorwaarden en methoden voor berekening van vergoedingen die exploitanten van dienstvoorzieningen aan spoorwegondernemingen in rekening brengen voor het verlenen van toegang tot spoorweginfrastructuur en dienstvoorzieningen als bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdelen a en b, alsmede voor het verlenen van diensten in dienstvoorzieningen of diensten als bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel c.
(...)”

De in artikel 68, eerste lid, van de Sw bedoelde algemene maatregel van bestuur is uitgewerkt in het Implementatiebesluit. Artikel 19 van het Implementatiebesluit luidt:

“Een vergoeding bedraagt niet meer dan de kosten die nodig zijn om een dienst te verrichten, vermeerderd met een redelijke winst, indien deze dienst betrekking heeft op het verlenen van toegang via het spoor binnen een dienstvoorziening als bedoeld in bijlage II, punt 2, van richtlijn 2012/34/EU ten behoeve van het verlenen van een desbetreffende dienst in die voorziening of op het verlenen van een dienst als bedoeld in bijlage II, punt 3 of 4, van richtlijn 2012/34/EU die slechts door één exploitant van een dienstvoorziening wordt aangeboden.”

Ingevolge artikel 1 van het Implementatiebesluit wordt onder redelijke winst verstaan:

“redelijke winst als bedoeld in artikel 3, onderdeel 17, van richtlijn 2012/34/EU.”

Artikel 3, onderdeel 17, van Richtlijn 2012/34/EU luidt:

“redelijke winst: een rendementsvergoeding op basis van eigen vermogen, waarbij rekening wordt gehouden met het risico, waaronder het risico aan inkomstenzijde of het ontbreken daarvan, waaraan de exploitant van dienstvoorziening is blootgesteld, en die in lijn ligt van de gemiddelde opbrengst voor de betrokken sector in de afgelopen jaren.”